
Abstracts 10e Nationaal Congres van de Nederlandse Vereniging voor Gerontologie “Mythen, feiten en ontwikkelingen”

Auteurs: NVG-KNOWS

Openingslezing

Resources For Aging Well: Facts And Myths From The Behavioral And Social Sciences

Hans-Werner Wahl

Hoogleraar Psychologische Gerontologie

Universiteit van Heidelberg, Duitsland

Aging well has been the ultimate goal of many research efforts during the recent decades, although variations of this theme have been many (e.g., successful, good, satisfactory, healthy, optimal). My goal within this presentation is two-fold. First, I plan to scan major psychological and social gerontology research areas in terms of their contributions to aging well. Such areas include cognitive development, the development of personality and self, the social and physical context of aging, as well as the managing of developmental tasks and psycho-physical multi-morbidity. I will include my own research, while treating these areas, also touching upon recent work on the awareness of age-related change, the psychological experience of emerging disability in early old age, and research on the role of the social and physical environment. The major conclusion will be that current evidence from these areas has much to offer in terms of the better understanding of resources for aging well as well. In addition, the portfolio of intervention and prevention strategies, not the least also building on behavioral and social gerontology findings, has never been filled so well. Such evidence is still under-rated for informing and driving our societies towards a new and multi-faced culture of aging including its many faces of plasticity. On the other hand, which part 2 of my talk will address, we are still as scientists and possibly also as practitioners the victims of ongoing and persisting myths. I will make an attempt to identify and discuss some of these myths, for example by considering the wide-spread assumptions that variability increases until very old age, that cognitive functioning is the fundament of aging, or that interdisciplinary aging research is better / more important than disciplinary contributions. If it is true that we as gerontologists are frequently faced with complex constellations of myths and facts (which would be far from unusual as compared to the sciences at large), the question arises how to deal with this situation in scientific and applied contexts. My (preliminary / provisional) answers on this question will close the talk.

Slotlezing

Majesteit, Er Zijn Geen Senioren Meer

Herman Konings

Master in de theoretische psychologie en trendverkenner

Trend- en toekomstonderzoeksbureau Pocket Marketing/nXt

Antwerpen, België

In 2015 zal het volledige hogedrukgebied van *Babyboomers* – iedereen geboren tussen 1945 en 1964 – de kaap van vijftig hebben gehaald en zal de vooroorlogse generatie uitgedund zijn tot nauwelijks 1,5 miljoen stuks, waarvan bovendien 60% in aanzienlijke mate lichamelijk en/of geestelijk *belemmerd* is, en dus voor soevereine aankopen van niet-essentiële goederen of

symposium wordt gevraagd om kort hun eigen indrukken over de getoonde interacties op papier te zetten. Vervolgens zullen de drie inleiders ingaan op hun onderzoek naar het contact tussen bewoners en verzorgenden. Zij doen dat bij verschillende groepen bewoners (somaatich en psychogeriatrisch), elk vanuit hun eigen discipline (psychologie, theologie en communicatiewetenschap), en elk vanuit hun eigen theoretische benadering (de zelfdeterminatietheorie, de presentietheorie en Buber's filosofie van de dialoog).

RESULTATEN: Elk van de presentaties maakt op eigen wijze duidelijk dat het bij de kwaliteit van interacties draait om de relationele afstemming tussen bewoners en verzorgenden. Daarbij dient een balans gevonden te worden tussen de behoeftes van de bewoner en de zorgverleningagenda van de verzorgende.

DISCUSSIE: Het symposium sluit af met een discussie tussen inleiders en deelnemers van het symposium over de verschillen en overeenkomsten tussen de benaderingen en over de vraag wat een kwalitatief goede zorgrelatie kenmerkt.

2.5.1 Contact in de zorg: Een benadering van alledaagse zorginteracties vanuit de zelfdeterminatie

Custers A, Kuin Y, Riksen-Walraven M, Westerhof, GJ

Radboud Universiteit Nijmegen en Universiteit Twente

Nijmegen en Enschede

DOEL: In dit onderzoek worden interacties tussen verzorgenden en bewoners somatische verpleeghuizen onderzocht vanuit het perspectief van de zelfdeterminatietheorie. In deze theorie staan drie basisbehoeften centraal die van groot belang zijn voor het welbevinden, namelijk de behoeften aan verbondenheid, autonomie en competentie. Op basis van deze theorie werd een instrument ontwikkeld voor de beoordeling van de kwaliteit van zorginteracties. Hiermee werd onderzocht in hoeverre verzorgenden de drie behoeften ondersteunen tijdens zorgmomenten en of deze ondersteuning samenhangt met kenmerken van bewoners en verzorgenden.

METHODE: Er werden 60 video-observaties tijdens de ochtendzorg gemaakt en beoordeeld door 2 observatoren. Twintig bewoners en 31 medewerkers deden mee aan het onderzoek. De bewoners hebben vragen beantwoord m.b.t. onder andere hun leeftijd, geslacht, gezondheid, welbevinden en persoonlijkheid. De medewerkers vulden een vragenlijst in over onder andere het aantal jaren ervaring in de zorg, opleiding, werkdruk en werktevredenheid.

RESULTATEN: De ondersteuning van de behoeften aan verbondenheid, autonomie en competentie is matig tot matig hoog in de zorginteracties. De ondersteuning van deze behoeften hangt positief samen met het welbevinden van bewoners tijdens de interacties. Het blijkt dat met name kenmerken van de medewerkers (opleiding en functie) een rol spelen in de kwaliteit van het contact.

DISCUSSIE: In dit onderzoek zagen we dat de behoeften van bewoners redelijk worden ondersteund, maar dat er nog zeker ruimte voor verbetering is. Omdat kenmerken van verzorgenden een grotere rol spelen is het de vraag of er voldoende afstemming met de behoeftes van de bewoners plaatsvindt.

2.5.2 Zorg draait om relationele afstemming

Timmerman M

Universiteit van Tilburg

Tilburg

DOEL: Sommige mensen met dementie jammeren terwijl zij professionele zorg ontvangen in het verpleeghuis. Ze hebben het, in ieder geval op dat moment, niet naar hun zin, en veel professionals valt het dan zwaar hen zorg te verlenen. Wat is in die context goed om te doen en hoe kan de zorg beter?

METHODE: Vanuit de zorgethiek en presentietheorie is gekeken naar de zorg voor dementerenden met behulp van video-